

brym powiadaczem, trzeba że by był pierwej dobrym sluchaczem! Kdor hoče biti dober pripovedovalec itd.

Se navaja Mikl. sintaksa slučaje, kjer instrumental velja za opozicijo subjektu ali pa predikatu. Primeri za prvo: maloruski. Slovo vyletyt horobcem a verne sa volom (beseda izletí kot vrabec a vrne se kot vol); srb. ako gostom dojdeš (če prideš kot gost); — za drugo: starosl. odrati kozel mehom (kozla na meh odreti); rus. vzal ja kobytku žerebčikom spod matuški (vzel sem kobilico kot žrebe izpod matere).

Predikativni instrumental po Miklošičevem uku naznanja to, kar subjekt v resnici ali v mislih postaja, torej neki prehod iz stanja v stanje, a nominativ, kar v resnici subjekt je ali biva. Nominativ je tedaj primernejši glagolu biti (ker ne pomeni to, kar postati) nego instrumental, pisati ga je torej povsod, kjer glagol biti vrši službo vezi (copulae), na priliko, lev je zver; Adam je bil prvi človek. V poslovenjenem primeru iz poljskega: „Ta osoba je moja mati, ali tudi ona le bila mi je pravo materjo“, pomeni nominativ pravo mater, a instrumental tisto ženo, katere mu je postala resnična mati; ali pa takisto iz poljskega: ta grad je moj, reci besedo, in bode tudi tvojim. V nominativu stají zlasti tudi priimek pri glagolih: imenovati, zvati.

(Konec prihodnjič.)

Naši dopisi.

Z Dunaja 23. maja. — Pretekli petek je državna zbornica zopet pričela zborovanje ter rešuje manjše, večidel tudi manj važne predmete; poglobitni nalog, katerega ima izvršiti, je samo še colninska tarifa, katero je gosposka zbornica včeraj sprejela soglasno z vladinim predlogom. Enako ste to tarifo sprejeli obojerski zbornici; naši zbornici tedaj ne bo ostalo drugega, kakor pritrditi tem sklepom, in pričakuje se, da se to zgodi jutri ali najkasneje v četrtek, potem pa se za to spomlad poslanci vrnejo domu.

Dr. Fischhof v zvezi z bivšim dunajskim županom Newaldom, grofom Coroninijem, dr. Kronawetterjem in baronom Walterskirchen-om snujejo novo liberalno ljudsko stranko, katera hoče združiti vse liberalne elemente brez ozira na narodnost; kje si pristašev pričakujejo, se ne vé, vsaj zdaj se vidi, da zbornica poslancev take stranke ne bo oživljala, ker levičarji še nikdar dejansko niso bili pravični drugim narodom, razun nemškega, med desnico pa je zelo malo poslancev, kateri bi skušnjavo čutili, po tako žalostnih vseh „liberalnega“ vladanja zopet kaj takega poskušati. Edini, in to dober vspeh take poskušnje bo temeljit in popolen razpad leveice.

Z Notranjskega 16. maja. — Mnogo se jih tudi tukaj zanima, kaj da bo in če se bode duhovnom kaj dalo priboljška v dohodkih ali ne? Po razmerah sedanjega časa je prav zares treba po več krajih vravnave duhovniške kongrue, da se plača duhovnom priboljša vsaj kolikor toliko. Kakor je bilo pretečeno leto v „Slovincu“ objavljeno, bode se morala vprihodnje po postavi bira odkupiti. Ko bi ta postava v veljavo prišla, predsedala bi našemu ljudstvu in vsem davkoplačevalcem, duhovnom bi pa več škodovala kakor koristila. Kdo vé, kaj prinese prihodnost? Če ta postava obstane, bode se morala tudi štola v račun vzeti, ker je uže tako prevelika, da se ubogi skoraj smrti boji. Pri nas se ne pokopavajo mrličji, kakor pisatelj v 19. listu „Novic“ piše, po omenjeni tarifi, ampak za visoko ceno, ravno tako je tudi pri porokah in družih cerkvenih opravilih. Davkaplačevalca uže tako tarejo preveliki davki, kako bi ga še to ujedalo! ali bode ves svoj pridelek prodati

in nesti moral v davkarijo? s čim bode pa sebe in svojo družino preživel? Časi niso več rodovitni, kakor so nekdanj bili; letina za letino je vedno slabejša in nazadnje — od kodi se bo uže jemalo? Od svojega pridelka kmet uže še zamore odrajtovati biro v žitu. Ali mar misli zakonodajstvo, da zemljak zamore le z denarjem vse odrajtovati? Duhovni bodo od svoje kongrue še pičleje dobivali kakor zdaj z biro dobivajo in nazadnje bo tako daleč prišlo, da občina, če bode hotela duhovna dobiti, ga za razpisano službo še dobila ne bode, ker služba bode premalo nesla dohodkov ter bo onim rečeno še kaj bire priložite, da duhovna dobite. Bira se bode morala potem na dva kraja dajati, to je, staro odkupiti in novo dokladati, kakor je zdaj. Beseda slavnega našega vladarja, duhovnom plačo zboljšati, se tu ne bo izpolnila. Ko kmet v jeseni kaj svojega pridelka prodá, ima te denarje uže na več krajev dati, nekaj upnikom, nekaj poslom, in še za davke mu nazadnje zmanjka, da mu še repe iz hlevov pobirajo. Upamo pa, da bodo naši poslanci prevzeli naše reve in nadloge, ki nas od dne do dne huje tarejo.*)

Iz Borovnice 22. maja. (*Kmetijsko predavanje*) deželnega učitelja poljedelstva 21. dne t. m. bilo je prav dobro obiskano, zbralo se je nad 200 poslušalcev.

Iz Šiške 23. maja. — Pri celdnevni ljudski veselici 4. junija na „Kozlerjevem vrtu“, katero priredi šišenska čitalnica s sodelovanjem moškega zbora ljubljanske in mešanega zbora šentviške čitalnice v korist „narodnemu domu“, svirala bo sl. vojaška godba peš-polka „Veliki knez Mihael“ zjutraj od pol 10. do pol 1. ure in popoldne od 3. ure dalje. — Obseg veselici bo: Nagovor, godba, kegljanje na dobilke, petje, loterija, igre za mladež, ples in umetalni ogenj. Program bo o svojem času po posebnih plakatih naznanjen.

Iz Ljubljane. — Kranjska deputacija je bila — kakor na drugem mestu obširneje poročamo — na Dunaji pri cesarji zavoljo slovesnosti 600letnega združenja kranjske dežele s habsburško monarhijo, katera je določena zdaj na drugo leto. Svitli vladar je deputacijo premilostljivo sprejel in obljubil osrečiti naše mesto s svojim prihodom; toraj bo Ljubljana zopet enkrat imela med svojim zidovjem preljubljenega vladarja.

— (*O Bleiweisovem spomeniku.*) Da se povspeši nabiranje novcev za dr. Bleiweisov spomenik, je dotični odbor v svoji zadnji seji sklenil, da se bodo po vseh slovenskih mestih razpošiljale pôle, na katerih se imajo podpisavati doneski ali enkrat za vselej, ali z uplačilom v obrokih; obrok za ta uplačila pa se stavi za dve leti. V poseben odsek, ki ima za izvršitev takega nabiranja skrbeti, voljeni so gg. dr. Zupanec, Pakič, Drenik in Ravnihar.

— (*Kmetijska podružnica na Jesenicah*) izvolila je pri svojem občnem zboru 18. dne t. m. predsednikom posestnika g. Alojzija Schreya, podpredsednikom župnika Janeza Keršiča. Odbornikom pa gospode grajšaka Andreja Klincerja, župnika Janeza Ažmana in posestnika Miha Razingerja. Pod g. Sestnerjevim vodstvom je podružnica skoraj popolnoma zaspala. Prepričani smo, da bo pod novim odborom, v katerem sedé sami za napredek vneti možje, zopet oživela. C. kr. kmetij-

*) „Novice“ potegovala so se zmirom ter se bodo tudi za naprej potegovala za zboljšanje duhovniških dohodkov. Ker je pa naš list tudi gospodarsk, in mora razun tega podpirati kmetijski stan, štejem si v dolžnost objaviti tudi ta dopis. Enakih dopisov iz dežele prejeli smo več in ne le samo od gospodarjev, ampak tudi od duhovnov, ki so za „biro“. Istina je, da je sedaj duhovski stan neodvisen od države, potem pa ne bode.

Vred.

sko družbo zastopal je deželni učitelj poljedeljstva g. E. Kramar.

— (*Naš rojak gosp. Janez Subic, slikar na Dunaji*) je pred kratkem izdelal 4 podobe za romarsko cerkev sv. Volbanka v Poljanski fari na Gorenjskem. Naročil jih je župnik poljanski, g. Jarnej Ramovš. Vse štiri podobe so v velikosti pol človeka in izvrstno izdelane.

— (*Vreme*) je pretekle dni bilo jako spremenljivo, vendar je mraz prenehal, da se slane ni bati. Prav z radostjo slišimo, da mraz ni toliko škode storil, kolikor smo se je bali; po nekaterih krajih pa je vendar hudo zadel posebno fižol in orehe.

— (*„Sokol“*) si je za novega starosta izvolil v občnem zboru gosp. dr. Iv. Tavčarja, izrekši toplo zahvalo odstopivšemu gospodu Fr. Ravniharju za vspešno in marljivo delovanje njegovo. — Izleta v Zagreb se misli vdeležiti prav lepo število „Sokolov“ v obleki in tudi drugih Ljubljancev, posebno pevcev. Iz Zagreba pa zvemo, da se za slavnost delajo velike priprave. Toraj bodo binkoštni prazniki za Hrvate in Slovence res veseli.

— (*Slovenska Matica*) pošilja čestitim gg. društvenikom, ki so ustanovnino ali letnino za 1881. leto plačali, te knjige: 1.) „Letopis“ za leto 1881. Uredil dr. Janez vitez Bleiweis-Trsteniški. 2.) „Slovensko slovnico“ po Miklošičevi primerjalni. Spisal J. Šuman. 3.) „Somatologijo“, spisal dr. J. N. Woldřich, poslovenil Fran Erjavec. Četrta od Matice izdana knjiga, „geometrija“ gosp. prof. Lavtarja za učiteljska, je odločena samo za prodajo.

— (*Knjige „Anton Alojzij Wolf“*) smo zadnjič za voljo prepričlega prostora le prav ob kratkem omenili; naj toraj danes dostavimo, da je tisk Blaznikove tiskarne, ki je pridala še lepo podobo rajncega, ličen in oblika knjižice prav okusna. Ni dvoma toraj, da bode slovenski svet hlastno segal po tej zanimivi knjižici, ako bi prav čisti dohodek ne bil namenjen na pol Bleiweisovem spomeniku, na pol pa „Narodnemu domu“.

Novičar iz tujih in domačih dežel.

Z Dunaja. — Za deželo kranjsko in za Slovence sploh vesela novica je sprejem kranjske deželne deputacije pri cesarji pretekli ponedeljek ob 10. uri zjutraj. Deželni glavar grof Thurn s poslancema baronom Apfaltrernom in dr. Poklukarjem ter vodjo kranjske hranilnice A. Dreo-om izročili so po sklepu deželnega zbora vabilo, vdeležiti se svečanosti, katero namerava praznovati dežela kranjska v spomin svojega 600letnega združenja z družimi habsburškimi deželami. — Presvitli cesar so skleptakega domoljubnega praznovanja sprejeli z radostnim zadovoljenjem, so obljubili, se teh svečanosti osebno vdeležiti; glede časa svečanosti rekli so presvitli cesar deputaciji, dogovoriti se z vlado ter so na izrečeno prošnjo dovolili, da se nov deželni muzej v spomin te svečanosti sme imenovati „Rudolfinum“. — Potem so presvitli cesar vsacega poslanca počastili s prijaznim nagovorom, v katerem so deželnemu glavarju z gorkim priznanjem pohvalili zmiraj nepremakljivo zvestobo Kranjcev; vodji kranjske hranilnice, ki je omenjal, da ima hranilnica preveč denarja, odgovorili so presvitli cesar šaljivo, da je to jako prijetna neugodnost. Barona Apfaltrerna vprašali so, kako kaže letina na Kranjskem, in ko je na to omenjal slane preteklega tedna, rekli so presvitli cesar, da žalibog skoraj ne mine leto, da bi Kranjska ne imela obžalovati

kake večje ali manje nesreče. Dr. Poklukarju omenili so cesar predstoječega sklepa državnega zbora; na to opomnil je on, da je bil zadnji čas uže deloma v deželni reklamacijski komisiji v Ljubljani, da je zdaj upanje, z zemljiškim davkom hudo preobloženo Kranjsko v prihodnje rešiti hude krivice, po kateri je veliko let trpela vsa dežela, in najbolj Dolenjska, ki nima ne obrtnije, ne železnice, posebno dolgo pričakuje se železnica, da bi Dolenjsko gospodarsko oživila; na to so odgovorili presvitli cesar, da hočejo, kolikor je v njih moči, radi podpirati napravo te železnice.

Kolikor se čuje iz vladinih krogov, bo ta deželna svečanost prihodnje leto.

VI. izkaz doneskov

za spominek dr. J. Bleiweisa vit. Trsteniškega.

Gospod Gruden Jakob, župnik v pokoji v Turjaku	2 gold. — kr.
„ Gruden Jak., posestnik v Kro-novem	— „ 50 „
„ Gruden Jakob, posestnik na Škocijanu	— „ 50 „
„ Gruden Jakob, posestnik na Močirji	— „ 50 „
„ Gruden Janez, c. kr. davkar na Vrhniki	1 „ — „
„ Gruden Jože, posestnik na Volaki	— „ 50 „
„ Gruden Jože, zasebnik na Volaki	— „ 50 „
„ Nemec Anton, kaplan pri sv. Trojici na Dolenjskem	2 „ — „
„ Šuman Josip, c. kr. prof. na akadem. gimnaziji na Dunaji	5 „ — „
„ Ferčnik Lamb., dekan v Žabnici na Koroškem	5 „ — „
„ Marušič Andr., c. kr. gimnaz. profesor v Gorici	10 „ — „
„ dr. Srnec Janko, odvetnik v Mariboru	5 „ — „
„ Ignacij Valentinčič, glavni zastopnik zavarovalnic „Avstrije“ in „Konkordije“	5 „ — „

Skupaj . 37 gold. 50 kr.

K temu v zadnjem listu izkazanih 968 „ — „

Skupaj do zdaj 1005 gold. 50 kr.

Telegram „Novicam“.

Dunaj 24. maja.

Razprava v colnini dolgo traja, ravnokar je Greuter sijajno govoril. Videti je, da se bode cenilnik sprejel po sklepu gosposke zbornice. Zadnja seja je še le jutri.

Dunaj 24. maja ob 1/2 4. popoldne.

Colna tarifa sprejeta je bila po vladnem načrtu z 14 glasovi večine v drugem in tretjem branji.

Listnica vredništva. Gosp. C—e na Dunaji: Lepa hvala! — Gosp. M. v Št. Petru: Vaš dopis je preojster, ga ne moremo natisniti, enak dopis nahaja se tudi v tej številki. — Gosp. R. D. na Slapu: Poročilo „o toči“ je po naključbi izostalo; toraj brez zamere! Obljubljeno pričakujemo. Da ste nam zdravi!